

Ton Stolk

VL.65

**Vereniging van Vlaardingse Kunstenaars
van sociëteit tot aktiegroep.**

TUN STOLK

DROPPERT.66

Illustratie: Leen Droppert

VL.65

Het borrelde in Vlaardingen

In de eerste maanden van 1960 werd ik door Cor van Dorp benaderd voor het geven van een pianorecital op de zolder van de Westhavenkade 73, boven de fabriek van Sprij.

Cor had daar op z'n atelier een mooie vleugelpiano staan en hij organiseerde er regelmatig kamermuziekconcerten.

Eén van de eerste optredende kunstenaars was Max van Egmond, toen nog radio-omroeper, maar later een beroemd baritonzanger.

Mijn drukke werkzaamheden weerhielden mij ervan, zelf een soloprogramma in te studeren. Ik nam contact op met Jan van der Zwan over wie in de krant had gestaan dat hij als leerling van het Rotterdams Conservatorium was toegelaten als klarinettist in de Koninklijke Militaire Kapel.

Op mijn voorstel iets gezamenlijk te doen ging Jan meteen in. We vormden een klarinet-piano duo, speelden jarenlang samen, en onze vriendschap bestaat nog steeds.

<u>Recital</u>		
door:		
Jan v. d. Zwan - klarinet		
Ton Stolk - piano		
zaterdag 8 oktober 1960 te 20.00 uur op "DE ZOLDER" van Cor van Dorp.		
<u>PROGRAMMA.</u>		
1. 3 Phantasie-Stücke, opus 73	Robert Schumann,	1810-1856.
2. Sonate, opus 167	Camille Saint-Saëns	1835-1921.
a. allegretto animato		
b. allegro		
c. lento		
d. molto allegro		
3. Prelude, opus 8 no. 1	Herryk Pachulski	1859-1921.
4. Pièce en sol mineur	Gabriel Pierné,	1863-1937.
<u>nause.</u>		
5. Elégie	Henri C. v. Praag	1894
6. Rhapsodie, opus 42	Géza Frid	1904
7. Capriccio	Robert de Roos	1907
8. Sonatine(1951)	Ton Stolk	1932
a. presto		
b. adagio		
c. presto		
-0-0-0-0-0-		

Het concert verliep goed, het publiek en de pers waren enthousiast.

Een leuke bijkomstigheid: er was een journalist aanwezig van het damesblad Rosita. Door het artikel met

foto's, dat in het blad verscheen, werden wij nog jarenlang herkend door veel mensen, omdat de Rosita nog steeds in wachtkamers van huisartsen en ziekenhuizen ter lezing te vinden was.

Met een aantal van de toen aanwezigen en andere jonge kunstenaars kwamen we vanaf die tijd vrij regelmatig bijeen op de zolder van Cor.

We bestookten elkaar met vragen, veelal over muziek, maar ook over beeldende kunst, zeker ook omdat er altijd wel werk van Cor op de ezel in het atelier stond.

Het borrelde in Vlaardingen in het begin van de jaren zestig.

Verschillende oorzaken zoals de bovengenoemde bijeenkomsten, de gecombineerde studie van Cor van Dorp als beeldend kunstenaar en als musicus, mijn steeds groter wordende belangstelling voor andere kunst disciplines zoals beeldende kunst, de bij een glas ontstane discussies in het café van Cees Stadhouders door verschillende hier wonende kunstenaars en kunstliefhebbers en de aanzet van de gemeente Vlaardingen om een ad-hoc commissie "Culturele behoefte" in het leven te roepen brachten Cor van Dorp en mij er toe contact te zoeken met gelijkgestemden om te komen tot het oprichten van zoiets als een sociëteit. Het is inmiddels 1964.

Een krant schreef: "Er is een generatie die het Vlaardingen van de vissers en kuipers nooit heeft gekend. Een generatie die opgroeit in een stad, waar op hen nooit is gerekend. Een stad, door zijn visserstraditie verschrikkelijk arm aan cultureel leven. In deze stad lopen de kunstzinnig gezinde jongeren verloren rond. Zij behoren in de stormachtige groei van hun stad tot de vergeten groepen. Bij het onnoemelijk vele, dat er te doen viel, is aan hen niet of nauwelijks gedacht. Voor hen is geen enkele voorziening getroffen. In Vlaardingen is niets waar zij elkaar kunnen ontmoeten, waar zij in intieme kring en in eigen sfeer exposities, audities, recitals en lezingen kunnen houden."

MEER CONTACT

tussen in Vlaardingen wonende en werkende kunstenaars moet mogelijk zijn.

RESULTATEN

van een nauwer contact kunnen niet uitblijven.

Meer contact kan er komen via de aloude weg van een sociëteit. Bent u dat met ons eens, bel even of schrijf een kaartje.

Daarna zullen we graag plaats en datum van een eerste ontmoeting vaststellen.

Als resultaten van een nauwer contact zien wij een jaarlijkse kunstweek met exposities, recitals, dans en voordracht.

Onze zelfwerkzaamheid prikkelt misschien officiële instanties tot een actievere cultuur-politiek voor Vlaardingen.

Ongetwijfeld betekent meer contact een wisselwerking van ideeën en een stimulans voor de scheppingsdrang.

**Bel of schrijf voor 1 oktober
TON STOLK, Mr. Verschuurstraat 76,
tel. 7240
of
COR VAN DORP, Arnold Hoogvlietstraat 36,
tel. 9928**

Cor en ik verzamelden namen en adressen en bezochten kunstenaars als waren wij ouderlingen van één of ander kerkgenootschap om ze enthousiast te maken voor onze plannen (ook toen een eerste oproep te weinig respons gaf).

Na dit voorwerk werd een tweede oproep verstuurd.

Er komt een kunstenaars-sociëteit !

Tenminste...

De reacties op onze vorige circulaire wijzen sterk in die richting.

Een veertigtal (!) geestverwanten hebben zich met de plannen akkoord verklaard.

Het gaat er nu om elkaar te treffen en spijkers met koppen te slaan.

Wij stellen ons voor u zaterdag 14 november 8 uur n.m. te ontvangen ten huize van Cor van Dorp, Arnold Hoogvlietstraat 36, Vlaardingen.

Mocht deze tijd u niet schikken, kom dan desnoods wat later.

**Ton Stolk,
Mr. Verschuurstraat 76,
Vlaardingen.
tel. 7240**

**Cor van Dorp,
Arnold Hoogvlietstraat 36,
Vlaardingen.
tel. 9928.**

Een veertigtal geestverwanten gaf gehoor aan ons verzoek en op 14 november waren er dertig aanwezig. De anderen konden er door hun werkzaamheden niet zijn, maar waren wel geïnteresseerd.

We zochten een geschikte ontmoetingsruimte, liefst een bruin café, maar bij de bezoeken aan die gelegenheden werden we bij binnenkomst nogal schaapachtig bekeken door de daar aanwezige klaverjassers en biljarters. Cees Stadhouders van café Oranjeboom aan de Hoogstraat stelde gratis de bovenzaal ter beschikking op de donderdag- en vrijdagavonden. Na een maand of drie bleek dat de vrijdagavond te weinig bezoekers trok en werd besloten alleen op de donderdagavond bijeen te komen.

Organisatie en activiteiten

We gingen nog steeds naamloos door de wereld, maar ik had er één bedacht: Q. We vonden onszelf als kunstenaars net als die letter te weinig gebruikt en als het al het geval was, moest de 'u' er altijd bij, en U hadden we juist zo nodig om kunst en kunstenaars eindelijk eens meer aanzien te geven in Vlaardingen.

De anderen voelden hier niet zo voor. (Wat had de popgroep Q 65 voor een naam moeten verzinnen als wij ze voor waren geweest). Na een telefoontje tussen Joop Stigter en de tekstschrijver Arthur Leer uit Maasland werd voor de naam VL.65 gekozen. Een mooie opvolger van de kunstenaarsgroeperingen R33 uit Rotterdam en S45 uit Schiedam.

Er werd een bestuur gekozen met de initiatiefnemers als voorzitter en secretaris en Jack Tsang als penningmeester. Tevens werd besloten elke laatste donderdag van de maand iets bijzonders te doen, zo gevarieerd mogelijk, en uitgevoerd door eigen leden.

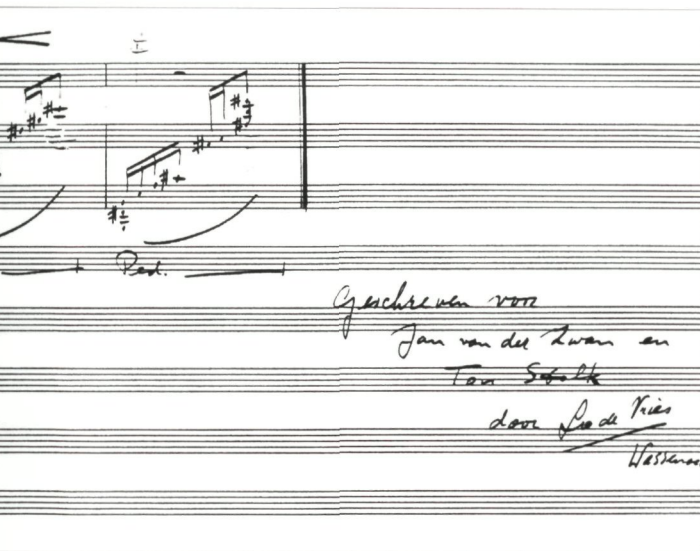
Als eerste activiteit naar buiten gaf Roos Wijker-Keller, die toen nog in Vlaardingen woonde, op 7 januari 1965 een "huisconcert" op haar spinet.

Aart van Maren sprak over elektronische muziek en liet eigen composities horen in dezelfde maand.

Dirk Brouwer verzorgde in februari een avond met volksmuziek. Het verhaal van Dirk heeft er mede toe geleid dat bij mij de belangstelling voor volksmuziek en met name de daarbij gebruikte instrumenten steeds groter werd, met als gevolg dat er nu in Vlaardingen een muziekmuseum is.

25 maart hield Tonny Vos-Dahmen von Buchholz een praatje over haar boek "Divico".

29 april gaven Jan van der Zwan en ik een recital waar onder andere "Tre Movimenti" werd uitgevoerd, een door Leo de Vries gecomponeerd en aan ons opgedragen stuk.

Voor de bekende clavecinist Jaap Spigt werd in verband met Hemelvaartsdag uitgeweken naar zaterdag 29 mei. Jan Vos, de echtgenoot van Tonny Vos-Dahmen von Buchholz, moest Spigt echter vervangen omdat deze ziek was geworden. Hij hield een praatje over zijn grammofoonplatencollectie.

Het nieuwe seizoen werd op 30 september geopend door Rita Vogel-Verdijsseldonk. Haar lezing werd geïllustreerd met kostuums uit verschillende tijdperken der balletkunst.

Zaterdag 30 oktober vond het uitgestelde recital van Jaap Spigt plaats, vergezeld van zijn leerlinge Roos Wijker-Keller werd muziek op clavecimbel, spinet en clavicord ten gehore gebracht.

Aan Jaap Spigt wordt een kunstwerkje van Leen Droppert aangeboden.

25 november verzorgde de spelgroep "Argus" een avond onder de titel: "Modern toneel verfoeid ... aanbeden".

Elly Kopmels-van Kampen (viool) en Roos Wijker-Keller (clavecimbel) speelden op 30 december.

Het jaar 1966 werd ingezet door de heer J. van den Bos, die een dia-lezing hield over Francisco de Goya. Bij het tonen van de Maya in geklede uitvoering merkte Leen Droppert op dat hij de naakte Maya eigenlijk mooier vond. Of Van den Bos dat schilderij nu wel of niet op dia had werd niet bekend. We kregen haar in ieder geval niet te zien. Waren we nog te jong?

24 februari liet ik eigen werk horen via op band opgenomen muziek.

Een discussie-avond met als forum Leen Droppert, Leen Stolk en Jack Tsang over de "beeldende kunst van de laatste vijftig jaar" vond plaats op 31 maart.

Piet Rook liet op 28 april Noord Amerikaanse jazz horen uit zijn verzameling grammofoonplaten.

Het seizoen werd afgesloten op 26 mei door componist/violist Leo de Vries die met één van zijn leerlingen, Lenie Boon, muziek voor één en twee violen liet horen.

Door Lenie Boon hadden wij contact gekregen met de sitar-speler Bimal Kanti Lodh uit India, die voor ons op 29 september op zijn hier toen nog vrijwel onbekende instrument speelde.

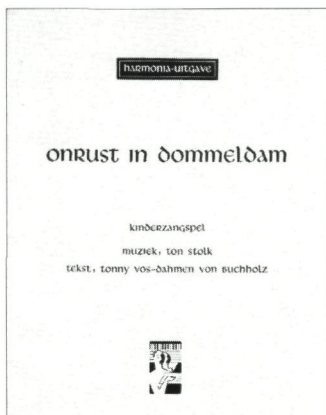
27 oktober verzorgde Jan Verburgh een avond met een groot aantal opnamen uit eigen verzameling over de zangkunst en haar sterren.

Madeleine von dem Borne-van Dijck gaf op 24 november een lezing met demonstratie over Dalcroze-ritmiek.

Demonstratie Dalcroze-ritmiek door Madeleine von dem Borne-van Dijck (geheel links) met verder v.l.n.r. Beatrix Droppert, Leen Stolk, Betty Linders en Eva Stolk.

Samenwerking tussen de VL.65 kunstenaars vond regelmatig plaats; Roos Wijker-Keller begeleidde een balletuitvoering van de Vlaardingse balletschool van Maria Judels-Kemény op clavecimbel, en zij werkte verder samen met spelgroep "Argus", waar Rita Vogel-Verdijsseldonk weer bewegingsadviezen gaf. Tonny Vos-Dahmen von Buchholz schreef de tekst voor een kinderoperette waarvoor ik de muziek schreef, terwijl ik ook muzikles ging geven bij de beroepsklas van de balletschool van Rita Vogel-Verdijsseldonk.

Een winkel/galerie

Het meest opmerkelijke initiatief was wel dat 11 beeldende kunstenaars gezamenlijk een winkel begonnen waar zij "Kunst" gingen verkopen. Een zwaar verwaarloosd pandje aan de Hoogstraat, eigendom van en gelegen naast de R.K.kerk moest daar ingrijpend voor worden verbouwd. De sectie beeldende kunst, Cor van Dorp, Remi Poppe, Leen Stolk en Jack Tsang, leverde het leeuwedeel bij de vijf maanden durende verbouwing.

Burgemeester Heusdens opende de moderne kunstwinkel bij welke gelegenheid hij van elk van de 11 deelnemers een kunstwerk voor de Gemeente ontving.

Er werd afgeweken van de zogenaamde "Kunstgalerie" om een blijvende belangstelling bij de Vlaardingers te garanderen. "Doeken tegen betaalbare prijzen" was het devies, vanaf f 10,- was al iets goeds te koop. In afwachting van een eventuele subsidie van het Rijk werd voorlopig 35 % korting gegeven. De verkoop was zo geregeld dat 20 % in de kas van de kunstwinkel terecht kwam. Er werd een verkoopster aangesteld. De kunstenaars lieten zich in de winkel niet zien, omdat zij misschien onbewust het accent op hun eigen werk zouden laten vallen.

Maandelijks werd de collectie gewisseld.

In de eerste maanden werd er vrij goed verkocht, familie en vrienden van de deelnemende kunstenaars verveelden de kunstwinkel met een bezoek vaak met aankoop als resultaat, maar al snel wogen de hoge kosten niet op tegen de verkoop. In december werd de moderne kunst uitgebreid met oosterse kunst en antiek van Ben Vogel. De verkoop bleef laag.

Het nieuwe jaar, onder de nieuwe naam "Galerie VL.65" met als zakelijk leidster de Rotterdamse kunstenaar Carla Kaper, werd ingezet met een expositie van etsen en litho's van Aat Veldhoen die voor f 150,- te koop waren; ook de zogenaamde rotaprenten, die in Amsterdam voor zoveel opschudding hadden gezorgd door de erotische voorstellingen die deze prenten toonden en daar op een bakfiets werden uitgevent voor f 5,-. De tentoonstelling werd op 25 februari geopend met de stemmen van Simon Carmiggelt en Aat Veldhoen op geluidsband.

In april werd een expositie met werk van Otto Dicke geopend door Cees Buddingh'. Een prachtige conferentie over typische oude briljetjes en schaatjes die in elkaar gedraaide elastiekjes bleken te zijn.

*Overleg tijdens de verbouwing van de kunstwinkel.
V.l.n.r.: Mar de Baan, Joop Stigter, Betty Linders, Leen Stolk
(op schoot Stan Stolk), Jack Tsang en op de rug gezien Cor van
Dorp*

De maand mei bracht de Delftse beeldhouwer Jan van Halderen naar Vlaardingen. Zijn tentoonstelling werd geopend door politiecommissaris Dr.C.N.Peijster.

De Vlaardingers bleven de galerie voorbij lopen en zelfs een schokkende actie waarbij het werk voor 10 % van de oorspronkelijke prijs werd aangeboden had weinig effect.

Ondanks dit treurige verloop zorgde VL.65, zowel de galerie als de sociëteit, er voor dat er in Vlaardingen eindelijk eens over kunst werd gesproken, zeker gesteund door journalist Aad Struijs. Hij had elke

woensdag een kunstrubriek in de "Nieuwe Vlaardingse Courant" waarin hij een Vlaardingse kunstenaar in het zonnetje zette.

VL.65 en Albert Heijn

Een nieuw aangestelde bedrijfsleider van de Albert Heijn-vestiging in de Westwijk wilde een groter imago dan alleen dat van grootgrutter en organiseerde een tekenwedstrijd voor de jeugd. Hij vroeg ons een jury samen te stellen van VL.65-kunstenaars. Tientallen kindertekeningen lagen in mijn huiskamer over de vloer om er de prijswinnaars uit te kiezen. De hoofdprijs was een Batmanpak.

Na dit succes ging deze bedrijfsleider, de heer Reekers, verder. Hij informeerde naar de mogelijkheid een tentoonstelling van beeldende kunst in de winkel aan de

Dr. Wiardi Beckmansingel te organiseren. Veel van onze leden zagen een kans de afstand tussen kunst en publiek te verkleinen en gingen aan het werk. De meest uiteenlopende, maar ook logische combinaties voor de inrichting van de expositie kwamen bij de deelnemers naar voren. Kubistisch werk tussen pakken bakmeel en haverhout, ronde vormen bij de blikgroenten, bloemstillevens tussen de bloemkool en sla en boven de vleeswarenafdeling kwam hun uitbeelding van "vlees". Een zestigtal kunstwerken van vijftien VL.65-kunstenaars werd uitgesteld en kon net als de levensmiddelen onmiddellijk na betaling worden meegenomen.

Het leek een succes te worden maar één van de deelnemende kunstenaars wilde de manifestatie nog meer opschudding laten veroorzaken en verspreide pamfletten aan de toch al vreemd opkijkende klanten van Albert Heijn. In het stencil werd het publiek aangeraaden te protesteren tegen dergelijke Rust en Vrede verstorende elementen. Het stuk, wat met de initialen K.V. was ondertekend (wat overigens niet in strijd met de waarheid was) werd door velen als een schrijfsel gezien van de bekende, onder pseudoniem schrijvende Klaas Vlaring.

In een opstootje verbood de bedrijfsleider de activisten de papieren verder uit te reiken. Enige honderden stencils waren over. Om die nog van "nut" te laten zijn werden daarmee in de vroege ochtend de ramen van het AH-filiaal beplakt zodat het personeel hun werkerrein wit behangen aantrof. Met scheermesjes moesten de A4-tjes van de ramen worden gekrabbd voordat de winkel kon worden geopend. De voorzitter, die van de actie niet op de hoogte was, werd verantwoordelijk gesteld en moest met de bedrijfsleider aan de slag om de zaak te sussen daar de baas in Zaandam er niet gelukkig mee was. Voor verdere vernieuwende activiteiten van bedoelde bedrijfsleider had hij VL.65 niet meer nodig.

Verhuizen en vergaderen

Cees Stadhouders liet ons in begin van 1967 weten dat we geen gebruik meer konden maken van de bovenzaal van het etablissement aan de Hoogstraat. De ruimte zou worden ingericht als nachtkab.

De enige speciale avond die we in dat voorjaar nog organiseerden was een dia-lezing door de heer J. van den Bos over de schilders Degas en Toulouse-Lautrec. We mochten voor die gelegenheid gebruik maken van het nieuwe atelier van Leen Droppert.

De voormalige Erica(BLO)school aan de Zomerstraat

kreeg namelijk een nieuwe bestemming. De pas opgerichte Vrije Academie, de jeugsociëteit "Club Salut Les Diabls" en onze sociëteit kregen de beschikking over één of meer lokalen, de kunstenaars Cor van Dorp, Leen Droppert en Jack Tsang een atelier en ook de archeologische adviseur van de gemeente Cees Wind zou er een ruimte krijgen.

De inrichting (die geschikt moest zijn voor exposities, repetities en modeltekenen) en exploitatie van ons lokaal hadden heel wat voeten in de aarde.

Eindeloze vergaderingen van het bestuur dat inmiddels officieel was gekozen en wat nu bestond uit: Ton Stolk (voorzitter), Cor van Dorp (secretaris), Jack Tsang (penningmeester) en Madeleine von dem Borne-van Dijk. Leen Droppert en Joop Stigter (leden) waren nodig het spoor te vinden waar iedereen zich in kon vinden.

Wat moest bijvoorbeeld de minimum leeftijd voor leden, donateurs en introducees worden?

Het bijdragepotje voor de porto- en andere kosten moest te vaak door het bestuur worden bijgevuld, dus werd het noodzakelijk contributie te gaan betalen. Het kleine verschil tussen f 25,- voor leden en f 20,- voor donateurs had tot gevolg dat vele niet-kunstenaars ook lid werden. Uiteindelijk waren er meer kunstliefhebbers dan kunstenaars lid.

We waren een Vereniging van Vlaardingse Kunstenaars, eigenlijk voor mensen die van de kunst leefden of er van zouden willen leven. In grote lijnen wilden we het contact tussen kunstenaars bevorderen, gesprekspartner zijn van Gemeentebestuur en andere instellingen om een stimulerende invloed te hebben op culturele activiteiten. Maar ook een creatief veld waar niet alleen over kunst wordt gepraat.

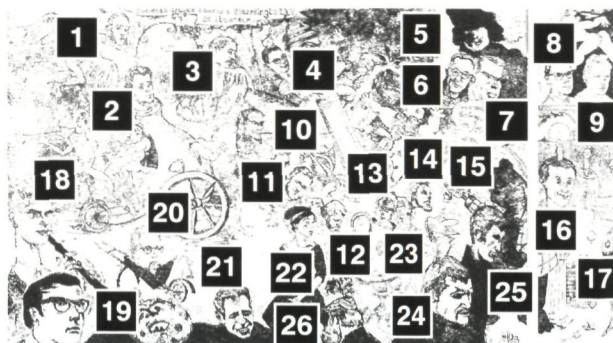
Statuten en een Huishoudelijk reglement waren nodig onder andere voor het verkrijgen van subsidie en een vergunning voor het schenken van zwak alcoholische dranken. Enige keren was ons een tijdelijke avondvergunning verleend. De ambtenaar van bijzondere wetten wilde ons nog van de aanvraag afhouden door op te merken dat een feestje waar alleen karnemelk wordt gedronken ook gezellig kan zijn.

Voor de huur, de inrichting, de aanschaf van een deugdelijke piano en een geluidsinstallatie was veel geld nodig. Subsidie die werd aangevraagd liet nog even op zich wachten.

Leden van VL.65 in een vreemde herberg;

1. Joop Stigter	14. Jan van 't Hof
2. Leen Droppert	15. Olivier B. Bommel
3. Gerrit Bot	16. Dirk Brouwer
4. Jack Tsang	17. Koningin Nefertiti
5. Rembrandt van Rijn	18. Jan van der Zwan
6. Jaap Weiland	19. Ton Stolk
7. Joop van Dorp	20. Aad Struys
8. Jo Baars	21. Cor van Dorp
9. Jan Verburgh	22. Madeleine von dem Borne-van Dijk
10. Walter van Ginneken	23. Oerm
11. Remi Poppe	24. Leen Stolk
12. Frits Vogel	25. Age Klink
13. Betty Linders	26. Mar de Baan

Met als voorbeeld de rotaprenten van Aat Veldhoen kwam ik met het idee Dirk Brouwer een ets te laten maken waarop kunstenaars van VL.65 zouden worden afgebeeld. Als we een oplage van 30 stuks voor f 25,- voor liefhebbers en gesigioneerde reproducties voor f 4,- zouden kunnen verkopen maakten we een aardige winst. Het plan werd uitgevoerd en bracht na enige tijd inderdaad wat geld in het laatje.

De zomer van 1967 moest grotendeels worden besteed aan het interieur van ons te betrekken schoollokaal. Er

werd een grote bar gemaakt. Het bouwplan daarvoor moest, voordat het de goedkeuring van iedereen kon wegdragen, regelmatig worden aangepast. De mensen die weinig of niets deden hadden het meeste commentaar. Nog zie ik een met oude schoolplaten betimmerde wand weer worden afgebroken om een paar van die platen 5 centimeter uit de muur te spijkeren na een opmerking van één der leden, die zelf alleen maar een hamer ter hand nam als er een fotograaf in de buurt was, . Een aantal afgekeurde theaterstoelen van de Stadsgehoorzaal die we hadden gekregen en die op de vloer

moesten worden geschroefd, stonden door de steeds wisselende ruimte-indeling vaker in de weg dan dat ze werden gebruikt.

De samenwerkingsverbanden tussen de kunstenaars hielden gestaag aan. Vooral de beeldende kunstenaars hadden regelmatig gezamenlijke exposities zowel binnen als buiten Vlaardingen. Er kwamen steeds meer expositiemogelijkheden in Vlaardingen, onder andere in de Visbank en het Stadhuis en zelfs de toezegging van gemeentewege dat er minstens één tentoonstelling per jaar zou worden gewijd aan Vlaardingse kunstenaars.

Dirk Brouwer en Jack Tsang illustreerden de "Kindervakantiefeest" gids 1967.

Dichter Bert van Meggelen en het trio van pianist/componist Ben van der Linden, die ideeën hadden "Plan 67" te starten, sloten zich bij ons aan.

Politisering

De meer radicale kunstenaars met onder andere Kees Vollemans en Remi Poppe verenigden zich in actiegroepen als "1 mei Vlaardingen rood" en "Stront aan de knikker". Zij "traden op" bij verschillende gelegenheden zoals op een avond waar oud-minister Mr. Maarten Vrolijk in het Volksgedebouw aan de Schiedamseweg over cultuurpolitiek en recreatie sprak. Bij een opening van een tentoonstelling van iconen bij de Kattenbeker stoorden zij de inleider omdat hij fout was geweest in de oorlog.

Zij namen het voortouw bij het organiseren van demonstratieve optochten. Het publiek moest de ogen worden geopend. Armoede in de wereld kon niet langer worden doodgezwegen. Er moest worden gemeld wat er in de wereld plaatsvond. Het verschil tussen "Arm" en "Rijk" moest worden duidelijk gemaakt. Wat had de middenstand een consumptiefestijn gemaakt van het Sinterklaasfeest, moest Sinterklaas niet terug naar het door Geloof, Geweld en Geld beheerste Spanje? Antwoord op het kwaad was het kwaad tonen.

Er heerste een tijdgeest waarin kunst en politiek in elkaars verlengde lagen, zij lieten dezelfde kant van de medaille zien. Kunst moest gebruikt worden als wapen. Politieke slogans, de arrogantie van de elite en het nieuwe kapitalisme werden aangevallen. Overigens liep Vlaardingen niet ver achter op Provo in Amsterdam. Koosje Koster was voor het uitdelen van krenten op het Spui op 23 april 1966 gearresteerd. De studentenopstand van Parijs zou zelfs pas in 1968 plaatsvinden.

Provocerende was een gewoonte geworden. Het niet lezen van "De Waarheid" en "De Rode Tribune" stempelde je tot een reactionaire bal. Anti-Amerikaans was de leuze. China en Cuba de voorbeelden. Het dragen van een bepaald soort nylonkousen kon niet, zij waren

Het bestuur van VL.65; v.l.n.r. Jack Tsang, Cor van Dorp, Leen Droppert, Leen Stolk en Ton Stolk. Joop Stigter ontbreekt op deze foto.

immers gemaakt van afvalstoffen van napalm waar Vietnam mee werd bestookt.

Provocerende werd tot kunst verheven. Ook het bestuur werd geprovoceerd. De tot die tijd geprogrammeerde avonden werden "dingetjes" genoemd en moesten zo snel mogelijk worden aangepast aan wat er zich in de maatschappij afspeelde.

Sociëteitsruimte

Voor de opening van onze sociëteitsruimte had weer eens een bestuursverkiezing plaats met als uitslag: Ton Stolk (voorzitter), Jack Tsang (secretaris), Joop Stigter (penningmeester) en Cor van Dorp, Leen Droppert en Leen Stolk (bestuursleden). De contributie werd voor leden en donateurs gelijkgesteld op f 25,- per jaar. 18 jaar was de minimum leeftijd maar introducés waren niet aan leeftijd gebonden. Er moest wel een 10-rittenkaart van f 5,- voor worden aangeschaft.

Er werd besloten dat voorlopig elke zaterdagavond na achten de sociëteit geopend zou zijn. Bovendien na afloop van Visbank-openingen en Hippo Campus-voorstellingen. De eerste zaterdag van elke maand organiseerden we een Jazz-in en de laatste zaterdag nodigden we belangrijke kunstenaars of anderen uit om een avond te verzorgen. In verband met hun overvolle agenda's wilden we ons eventueel wel aanpassen wat de avond betrof..

Tijdens de voorbereidingen voor de openingsavond sloot de Zuidslavische regisseur Branko Mayerhold zich bij ons aan. Hij was met een Vlaardingse getrouwd en hier komen wonen. Hij accepteerde het om de gehele regie van deze avond op zich te nemen. Zijn voor ons nogal middeleeuwse opvattingen ontvaardden in een daverend misverstand. Nog zie ik Frits Vogel op één van de laatste repetities in een verkrampte pose in opdracht van de regisseur zijn rechterhand 5 centimeter hoger optillen en zijn hoofd 2 centimeter verder naar links keren terwijl het licht steeds verder moest worden gedimd. Frits raakte in woede en barstte uit in zo iets als "Ik sta hier in het hartstikke donker handen en hoofd te bewegen terwijl niemand het ziet"

Branko Mayerhold liep kwaad weg en Cees Romers moest in zeer korte tijd de regie overnemen.

Opening

Eindelijk was het 23 september.

Om 4 uur 's middags werd de Sociëteitsruimte officieel door de loco-burgemeester wethouder Teun de Bruijn onder grote belangstelling, onder wie de commissaris van politie, enige wethouders en gemeenteraadsleden en ambtenaren, geopend.

In zijn toespraak zei de wethouder dat in cultuurarm Vlaarding wel één en ander mankeerde aan culturele evenementen. Hij vroeg zich af bij wie de oorzaak moest worden gezocht, bij de kunstenaars of bij de

Repetitie voor de openingscollage o.l.v. Branko Mayerhold; verder v.l.n.r. Eva Stolk, Marijke Rek-Lips, Cees Romers en Sten Romers.

Vlaardingse gemeenschap. Volgens hem waren er te weinig culturele hoogtepunten die bij een groot publiek aanslaan. Hij vervolgde met:

"We staan hier op een plaats, waar eens de creativiteit van het zwakzinnige kind, op zichzelf geen wonderen van schoonheid, juist in het primitieve de ouderen verbaasd deden staan. Op deze plaats zullen nu kunstenaars creatief bezig zijn en met elkaar van gedachten wisselen. Door deze gesprekken zal de kunstenaar buiten kunnen uitdragen wat innerlijk in hem is. Al zal hij moeten aanvaarden dat de gemeenschap hem niet altijd begrijpt. Maar met vruchtbare gesprekken zal de waardering van de gemeenschap op langere termijn tot uiting komen."

Nadat de voorzitter, Ton Stolk, de wethouder de prent van Dirk Brouwer had aangeboden was er gelegenheid de nieuwe sociëteitsruimte te bezichtigen. Dat moest in ploegen gebeuren, want het aantal aanwezigen was te groot. Daarom ook was de plechtigheid van de opening gehouden in een lokaal van de school, dat nog geen definitieve bestemming had.

Een groot deel van de gasten kwam 's avonds terug om het feest nog eens dunnetjes over te doen.

Een collage met elementen van poëzie, muziek en beeldende kunst viel bijzonder goed in de smaak bij de ongeveer 90 genodigden.

De collage begon met "prelude" waarbij Bert van Meggelen het publiek amuseerde met Cees Buddingh'-achtige rijmpjes en opmerkingen die hij met een monotone stem naar voren bracht. Vervolgens werden gedichten van Marijke Rek-Lips gereciteerd door Gyna Hofmans, Sten Romers, Eva Stolk en Cees Romers.

Het klarinet-pianoduo Jan van der Zwan en Ton Stolk bracht, met medewerking van Jack van der Blink, slagwerk, een driedelige sonate van de Amerikaanse componist Alec Templeton in een ademloos luisterende zaal ten gehore.

Het slot van deze collage was een stemmenspel geschreven door Aad Struijs.

Lof aan Cees Romers die plotseling de regie van Branco Mayerhold moest overnemen en het na enkele malen repeteren onder zijn regie tot een sublieme uitvoering bracht. Medewerkers waren Gyna Hofmans, Marijke Rek-Lips, Eva Stolk, Dirk Brouwer en Frits Vogel. De grillige decors waren vervaardigd door Betty Stolk-Linders en Remi Poppe, terwijl Joop Groen en Frits Vogel de belichting voor hun rekening namen.

Het stemmenspel getiteld "5 x Exodus" pleitte voor erkenning van de kunstenaar, een nieuw leven, een nieuwe mens (de homo correctus) en een wereld zonder discriminatie. "Aan de jeugd en de kunst is de toekomst" zegt de auteur in dit stemmenspel en met muziek van John Coltrane en geluidscollage van Ton Stolk op de achtergrond, in een paars licht klinkt dan: "Een nieuw geloof is geboren: paarse poëzie, paarse liefde, paarse kunst, paars begrip"

Na afloop van dit stemmenspel viel er een ogenblik stilte waarna een enthousiast applaus de spelers en de auteur bedankte en een einde kwam aan de toneelcollage.

Na dit officiële gedeelte van de avond volgde een "touch-in" waaraan muzikaal werd meegewerkt door

onder andere het Progressive Jazz Combo, onder leiding van drummer Jack van der Blink.

Tijdens het feest werden we verblijd met een schriftuur met de tekst: Hier vierden kunstenaars een feest terwijl in Vietnam een kind uiteen wordt gereten.

Het pamflet eindigde met: "Hierbij verklaart het AKTIEKOMITEE STRONT AAN DE KNIKKER de SOOS voor geopend, uw wereldbeeld voor ingestort, uw graf beplant".

Op 7 oktober opende de jeugdsociëteit CSLD haar eigen ruimte in hetzelfde gebouw. De verstandhouding met leden en bestuur van deze club was van het begin af uitstekend. Enige leden van dat bestuur zijn ook nu nog bekend zoals de toenmalige voorzitter Frans van der Ven, als oud-gemeenteraadslid en secretaris van wijlen wethouder Jan Schaefer in Amsterdam en Peter d'Hamecourt, die bijna dagelijks voor de TV te zien is als correspondent in Rusland.

We hadden van elkaar als bestuur doorlopende toegangsbewijzen voor de programma-avonden.

Ook met de Vrije Academie, die eveneens in het gebouw was gevestigd was het contact goed.

Onze openingstijden waren van 8 uur 's-avonds tot 3 uur 's-nachts, als er om 2 uur minder dan 5 bezoekers waren mochten het altijd aanwezige bestuurslid en onze barman Mar de Baan de zaak sluiten.

Kunst en/of politiek

In de maand oktober verscheen het eerste nummer van NUK -orgaan van VL.65.

In het 20 kantjes bevattende tijdschrift waren 3 kantjes gewijd aan verenigingsnieuws. De overige werden gevuld met bijdragen van Kees Vollemans, Piet Rook, Ivo de Reuver, Aad Struijs en Sjoerd de Jong.

Het karakter van de artikelen in deze en volgende, in totaal 8 uitgaven van NUK was voor veel leden aanleiding het lidmaatschap van VL.65 op te zeggen. Die leden zagen een sterke relatie met de actiegroep SadK. De al of niet vermeende politiek-maatschappelijke inhoud was voor hen niet alleen schokkend, maar meestal van een grenzeloze smakeloosheid.

Het steeds in beweging zijn in en van kunst gebruikten de schrijvers om zich in Dadaïstische-, Avant-

gardistische-, Nihilistische-, Anarchistische- en Existentialistische kreten uit te drukken. Het provocerende opstapelen en spitten in allerlei door de cultuurfilosoof Theodor Adorno (1903-1969) en anderen geschreven artikelen gaf hun een kick.

Een overladen programma kwam op ons af:

- 22.10 Een excursie met 40 deelnemers naar de grote Jeroen Bosch-tentoonstelling in 's Hertogenbosch. Voor f 8,50 p.p., bus en entree inbegrepen.
- 26.10 Een lezing door Nico Schrevel "De uitdaging van het Marxisme".
- 28.10 Prof. Dr. Anthonie Stolk met "Terug naar de wortels van de kunst".
De prof was niet alleen uitgenodigd vanwege zijn kennis, Leen en ik waren ook nieuwsgierig of we een geleerd ver-familieelid konden begroeten. Leen heeft betere kansen.
- 04.11 Jazz-in met medewerking van Rob van der Linden, piano en The Progressive Jazz Comb.
- 11.11 De profeten (een persikolflage). Een nogal infantiel geheel waarover een krant schreef : "Een onvolwassen, nu en dan wat smakeloze voorstelling, waarmede zelfs de spelers min of meer verlegen waren".
- 16.11 Bijeenkomst na een concert door het gezelschap Syntagma Musicum in de Harmonie.
- 17.11 Na afloop van een opening in de Visbank werden Franse chansons uitgevoerd.
- 18.11 Hedendaagse pianomuziek door Ton Hart-suiker met een expositie van grafische partituren.
- 02.12 Jazz-in met medewerking van Ben van der Linden, Jan van Leeuwen, Jack van der Blink en Koos Pakvis.
- 16.12 Portugese en Ierse volksliederen door Peter Goedhart, Jaap Schallenberg en Frans Joosse.

Er waren bij deze avonden tussen de 45 en 80 bezoekers.

Een hoogtepunt in mijn herinnering is een Hippo Campus-avond met het gezelschap Funhouse in de Harmonie met o.m. Rob van Houten, met zijn act in de glazen kubus, Feike Boschma met prachtig poppenspel, Atie Dijkmeester, pianist Rob van Dijk en met zakelijk directeur Marten Putman. De voorstelling eindigde met

de splinternieuwe Beatle-song All you need is love. Na een snelle rit met pianist Rob van Dijk in een auto naar de Zomerstraat vervolgde hij de song als was het een doorlopend optreden. Medewerkers van Funhouse en een groot aantal bezoekers, waaronder veel VL.65ers, stroomden de soos binnen. Tot diep in de nacht werd op grootse wijze gefeest.

We kregen een afvaardiging in het bestuur van de "Vlaardingse Gemeenschap" en later op voordracht van dat bestuur enige leden in de in 1969 gestarte Culturele Raad Vlaardingen.

1968

Belangrijke programmapunten in 1968 waren:

- 06.01 Driekoningenfeest.
- 20.01 "Drie in de teil", met medewerking van Kwartet Jan van der Zwan, The Delta Six, Ben van der Linden, piano en poëzie van Marijke Rek-Lips, Bert van Meggelen en Cees Romers.
- 27.01 Het bestuur wordt uitgebreid tot 7 personen met Ank Gerbrands. Ank is geen kunstenaar maar wel een man met twee rechter handen.
- 10.02 Anti-fascistische avond, met Peter Goedhart, zang en Jaap Schallenberg, gitaar. Teksten van Sjaak Janson, Bert van Meggelen, Remi Poppe en Kees Vollemans. Muzikale illustratie Ton Stolk.
- 24.02 Discussieavond met politieke partijen.
Gespreksonderwerpen waren de inhoud van de film "Vlaardingen koerst op morgen" van cineast Jan Schaper uit 1957 en een klankbeeld "Vlaardingen kijkt terug op gisteren" samengesteld door Bert van Meggelen en gemonteerd door Ton Stolk.
Op de band werden gesprekken vastgelegd met de heren A. Bijl Mz., historisch publicist; Ir. A.L. Backer, voorzitter van de Commissie voor Beeldende kunsten; W.B. van Ginneken, bedrijfsleider van de Stichting "Stadsgehoorzaal"; Ds. Hoorn; J. Houdijk, voorzitter van voetbalvereniging Fortuna; A. van Roon, oud-schipper; kapelaan G. Slobbe en Mr. H. Versloot, directeur van het GAK, voorzitter van de vereniging tegen luchtverontreiniging en lid van de Rijnmondraad.
De discussie stond onder leiding van de com-

- missaris van politie Dr. C.N. Peijster.
- 16.03 Films "Uit de oude draaidoos".
- 23.03 Joegoslavische avond met muziek, foto's en reisschetsen uit de verzameling van Leen Droppert en Theo Kwak.
- 06.04 Feike Boschma met zijn marionettentheater. De door hem zelf gemaakte poppen waren onder andere te zien in "Moederliefde" van Jacques van Hattum.
- 20.04 Boottocht met de "Jacob Dirk" het schip van Jan van 't Hof vanuit de ligplaats Zandkreek-Katseveer nabij Goes.
- 27.04 "Hè, Joe". Naar aanleiding van dit spel van Samuel Beckett door acteur Cees Romers en de stemmen van Marijke Rek-Lips, Sten Romers en Eva Stolk werd gediscussieerd.
- 11.05 Op deze datum was de bekende choreograaf Rudi van Dantzig uitgenodigd. Een groot publiek wachtte tevergeefs. Zonder iets te laten weten liet Van Dantzig ons zitten.
- 25.05 Een discussie-avond met NUK. Het orgaan van VL.65 NUK verschijnt voor het laatst en wordt vervangen door NUC, politiek/kultureel/diskussieblad. Kees Vollemans neemt afscheid met :
 "Alleen om uw subsidie nog meer in het nauw te brengen, was ik aanvankelijk van plan om te werken aan de nazomerse nuks. Maar het is de moeite niet waard. Het is genoeg, dat ik uw humeur soms heb vergald, uw gezelligheid verstoord.
 Geniet maar van uw subsidie. Maak maar busreizen, prijs elkaar, aksepteer de onderscheidingen die de met u bevriende instanties u uitreiken, houd uw feesten, speel knus Beckett. Soos maar verder."
- 09.06 Busreis museum Kröller-Müller. Voor f 10,- p.p. (bus, entree en koffie inbegrepen), konden een tentoonstelling met beelden van Henry Moore bewonderen.
- 15.06 "De 25 jarige bruiloft van het echtpaar Blauw" door Dirk Brouwer en Joop Groen met medewerking van het trio Ben van der Linden.
- 22.06 Een openbaar debat in de Harmonie tussen wethouder Teun de Bruijn en cineast Jan Schaper met commissaris Dr.C.N.Peijster als gespreksleider.
 Als vervolg op de avond van de 24e februari
- 07.09 werd onder de titel "De stervende stad?!" met een zeer groot publiek van mening gewisseld. Bob Dylan avond, medewerking van Arie van Geest, Ivo de Reuver en Kees de Zwart.
- 21.09 Ledenvergadering, met voorstellen voor het winterprogramma.
 Door inspraak van de leden kwam er een opzet waar ik te weinig "kunst" in terug vond, namelijk 15 x kunst- tegen 12 x politiek, 4 x sociaal/cultureel en 14 andere thema-avonden.
- 28.09 Lezing door Theun de Vries over Tolstoj.
- 05.10 Film "After Math" met lezing over het Arabische vluchtelingenprobleem door Dr.E.P.Goldschmidt.
- 12.10 Is er een avond met en voor Turkse arbeiders met film en dansgroepen waarin vrouwelijke VL.65ers meewerken. Voor deze gelegenheid mochten we gebruik maken van de grote zaal die door de Vrije Academie welwillend werd afgestaan.
 Bij de aanvang van de film werden de contouren van Turkije zichtbaar, de mannen gingen staan en zongen.
 Blijkbaar mocht je maar één soort muziek mooi vinden. Als je aangaf dat de muziek van de Zwarte Zee je aansprak werd je onmiddellijk duidelijk gemaakt dat het niets was, maar de volgende groep pas echt goed.
 Tegen het einde van de avond werd het slaande ruzie. Enige heren hadden de indruk dat zij het wel konden aanleggen met één van onze vrouwen. Zij dachten beiden aanspraak op haar te kunnen maken en gingen met elkaar op de vuist. Na interveniëren van het bestuur werd ons duidelijk gemaakt, dat elk Turks feest zo behoorde te eindigen.
- 25.10 Yoga-avond. Lezing en demonstratie door de voorzitter van Stichting Yoga Nederland, Dr.R.Polderman.
- 26.10 Ledenvergadering.
- 09.11 Lezing door leden van Haagse werkgroep "Experimentele Maatschappij".
- 23.11 Klassieke muziek uit Noord-India door Felix van Lamsweerde, sitar, Joep Bor, sarangi en Wim Bosman, tabla.
- 07.12 Discussieavond over cultuurpolitiek met het aktiecomité SadK.
- 14.12 Ledenvergadering.

- 15.12 Vervolg ledenvergadering.
- 20.12 Experimenteel toneel, teksten en spel met VL.65-ers onder leiding van Jan van Kasteren.
- 21.12 Openbare discussieavond over de Commissie Onderzoek Vlaardingse Samenleving. Gespreksleider Herman Wigbold.

Voorzitter af

Op de algemene ledenvergadering van zaterdag 4 januari 1969 treden Cor van Dorp, Leen Droppert, Joop Stigter, Leen Stolk en ikzelf af.

De vereniging telt dan 153 leden, waarvan ongeveer 1/3 kunstenaars, en 10 donateurs

Het was een tijd van experimenten. Er moesten alternatieve levensstijlen worden uitgetoetst. Commune, hashgebruik, partnerruil, homosexualiteit, kinderen in een crèche en feminisme en het "doen alsof" werd op aanstootgevende en provocerende manier op vele plaatsen in Nederland geëxperimenteerd.

Niet alleen mijn steeds groeiende praktijk, maar vooral de tijdverslindende vergaderingen met voorbereidingen en het overzicht houden over het steeds maar uitbreidende aantal werkgroepen, er waren er inmiddels tien (die vaak op eigen initiatief te werk gingen), noodzaakten mij er toe de taak van voorzitter af te bouwen. De taak van de bestuursleden werd zo omvangrijk dat die niet meer te volbrengen was. Mijn aankondiging om per 1 augustus 1968 te stoppen werd niet geaccepteerd. Ter verlichting werd het bestuur met 2 leden uitgebreid en er kwamen meer commissie-leden.

Met het organiseren van openbare discussieavonden verwijderde VL.65 zich steeds meer van een traditionele kunstenaarsvereniging.

Communicatiestoornissen, onvrede en misverstanden over het niet raadplegen bij verschillende zaken waren orde van de dag.

Tijdens de opzet, de oprichting en de eerste jaren beschouwde ik VL.65 als een kind van me (ik denk dat m'n echte dochter daar wel eens onder geleden heeft) maar door de steeds meer naar de politiek gerichte programmatische en denkbeelden van andere op de voorgrond tredende medeleden kwam ik steeds verder van de groep af te staan. Het voorzitterschap werd door mij ervaren als iets tegenstrijdigs: naar buiten toe was je degene die overal de hand in had en daar ook verant-

woordelijk voor was, binnen de vereniging voelde ik me een algemeen secundus.

Mij werd verweten niet meer bij de zaak betrokken te zijn, terwijl ik het zelfs nu nog steeds jammer vind dat zoveel goede contacten tussen kunstenaars van verschillende disciplines onderling, die steeds beter werden, vrijwel zijn opgehouden. Uiteindelijk hebben activiteiten van niet direct betrokkenen tot het einde van VL.65 geleid.

Terugkijkend was het als een kleurboek voor volwassenen waar nogal eens bewust de voorbeelden buiten de lijntjes, meestal met rood, werden ingekleurd.

Bij hen die provoceerden lag het accent op het ludieke karakter en de tevreden verbazing over de grenzeloze opwindende die zij veroorzaakten.

Bijvoegsel van de Nederlandse Staatscourant van
donderdag 11 april 1968, nr. 73.

Nr 466

VERENIGING: Vereniging van Vlaardingse Kunstenaars:
VL. 65, te Vlaardingen

Artikel 1. 1. De vereniging draagt de naam: Vereniging van Vlaardingse Kunstenaars: VL. 65.
Zij is gevestigd te Vlaardingen.

2. De vereniging is opgericht te Vlaardingen op 14 november 1964 en is aangegaan voor het tijdvak, aanvangende met deze dag van oprichting en eindigende 31 oktober 1994.

Artikel 2. 1. De vereniging heeft ten doel het bevorderen van de beoefening van en van de waardering voor kunst in al haar facetten en uitingen, alsmede het bevorderen van de belangen als kunstenaar van hen, die enige vorm van kunst beoefenen, een en ander in de ruimste zin.
2. Onder kunst wordt verstaan alle vormen en uitingen van kunst en hetgeen daaraan verwant is, een en ander in de ruimste zin en afgezien van haar kunstzinnige waarde.
Onder kunstenaar wordt verstaan ieder natuurlijk persoon, die - al dan niet beroepsmatig - enige kunst beoefent.

Artikel 3. De vereniging tracht haar doel te bereiken door:
a. het organiseren van tentoonstellingen, voorstellingen, uitvoeringen en andere manifestaties op het gebied van kunst in het algemeen en met betrekking tot werken en prestaties van haar leden in het bijzonder;
b. het organiseren van werk- en studiebijeenkomsten voor haar leden;
c. het voorstaan en behartigen bij gemeentelijke en andere autoriteiten, instanties en personen van de belangen als kunstenaar van hen, die - al dan niet beroepsmatig - enige vorm van kunst beoefenen;
d. het bevorderen en het leggen van contacten, zowel tussen beoefenaars van een zelfde kunstuiting onderling als tussen beoefenaars van verschillende kunstuitingen, alsook tussen beoefenaars van kunst en derden, zolang het de vereniging kan dienen en gezelligheidsbijeenkomsten en andere daartoe